

MRF 2025.94

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 12. juni 2025, j.nr. 21/12043

Ophævet og hjemvist Miljøstyrelsens tilladelse til klapping af 75.000 m³ havbundsmateriale fra Kolding Havn inden for vandområde 219, Nordlige Bælthav, da der efter nye vandområdeplaner for 3. planperiode ville ske overskridelse af miljøkvalitetskrav for visse miljøfremmede stoffer, hvor tilstanden var ukendt, da tilladelsen blev meddelt. Klaptilladelse kræver både beskrivelse af metode for optagning og for klapping.

Miljøstyrelsen meddelte i september 2021 Kolding Havn tilladelse efter havmiljølovens § 26 for i en 5-årig periode til at foretage klapping på klappads K-088-02 af 75.000 m³ oprensningsmateriale fra havnebassiner i Kolding Erhvervshavn. Optagningsområdet er beliggende i vandområde 124, Kolding Fjord, og klappadsen K-088-02 er beliggende i vandområde 219, Nordlige Bælthav. Tilladelsen var bl.a. begrundet med, at oprensningsmaterialet ikke var egnet til nyttiggørelse, men der var alene sket analyse af de miljøfarlige stoffer, der er omfattet af vejledning om dumpning af havbundsmateriale. Tilladelsen blev meddelt i anden planperiode for vandområdeplanlægningen (2015-2021), hvor den økologiske tilstand for både vandområdet for optagning samt for klapping blev vurderet ”ringe” med angivelse af, at kvalitetselementet ”miljøfremmede stoffer” var ukendt, mens den kemiske tilstand for begge vandområder var vurderet ”god”. Miljøstyrelsen havde vurderet, at de i 2021 gældende danske miljøkvalitetskrav for baggrundværdien for tungmetallerne bly og cadmium i sediment ikke var overskredet i oprensningsmaterialet og ikke hindrede god økologisk tilstand og god kemisk tilstand, og derfor ikke var i modstrid med indsatsbekendtgørelsen. Afgørelsen blev påklaget af Danmarks Fiskeriforening, der bl.a. gjorde gældende, at der manglede oplysning om, hvilke totalmængder af miljøfarlige stoffer klappingen ville udlede til havmiljøet. Miljø- og Fødevareklagenævnet (formanden) konstaterede, at der siden Miljøstyrelsens tilladelse i 2021 efterfølgende var offentliggjort vandområdeplaner for tredje planperiode (2021-2027), hvor der nu forelå en tilstandsvurdering for optagningsområdet

i Kolding Havn (vandområde 124), hvoraf bl.a. fremgik, at miljøkvalitetskravene var overskredet for methylnaphthalen og for antracen (PAH) og nonylphenoler i sediment. Vedrørende klappadsen i vandområde 219 fremgik, at miljøkvalitetstilstanden fra anden til tredje planperiode var ændret fra ”god” til ”ikke-god” på baggrund af påviste overskridelser af miljøkvalitetskrav for antracen og nonylphenoler samt for bly og cadmium i sediment. Nævnet konstaterede herefter, at der ikke forud for den påklagede tilladelse forelå måling af koncentration af stofferne methylnaphthalen og nonylphenoler, som både inden for vandområde 124 og vandområde 219 var konstateret at overskride miljøkvalitetskravet, og sagen derved ikke var tilstrækkeligt oplyst med hensyn til en vurdering, at klappingen ville medføre en forringelse af tilstanden af vandområde 2019. På den baggrund ophævede Miljø- og Fødevareklagenævnet afgørelsen og hjemviste sagen til fornyet behandling. For en fornyet behandling bemærkede nævnet, at der for sagen skulle inddrages hensynet til kumulative effekter fra eventuelle øvrige klappadser i eller i nærhed af vandområde 219. Endvidere bemærkede nævnet, at havmiljølovens § 26 efter klappbekendtgørelsen skal administreres ud fra et hierarki, hvorefter optaget materiale bør forsøges anvendt til bypass eller nyttiggørelse, så klapping prioriteres lavest, hvorfor en klaptilladelse skal indeholde beskrivelse af, hvorfor materialet ikke er egnet til nyttiggørelse. Endelig bemærkede nævnet, at en afgørelse efter havmiljølovens bilag 1 skal indeholde beskrivelse af metode for optagning henholdsvis klapping.

Kommentar: Afgørelsen følger de principper for beregning af forureningspåvirkning, som Miljø- og Fødevareklagenævnet fastlagde dagen inden i **MRF 2025.93 Mfk**, hvor nævnet ophævede klaptilladelse til klapping i vandplanområde 203, Storebælt, mens nævnet i **MRF 2025.83 Mfk** stadfæstede klaptilladelse til Flådestation Korsør i vandplanområde 206 baseret på en noget anden beregningsmåde af, om der skete forringelse af vandmiljøet i modstrid med vandrammedirektivet.

Ophævelse og hjemvisning i sag om tilladelse til klapning af oprensningsmateriale fra Kolding Erhvervshavn og -sejlrende på klapplads i det Nordlige Bælthav

Sag: 21/12043

Dato: 12. juni 2025

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter havmiljølovens § 26, jf. § 51, stk. 1, nr. 1.^[1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Miljøstyrelsens afgørelse af 6. september 2021 om tilladelse til klapning af oprensningsmateriale fra Kolding Erhvervshavn og -sejlrende på klapplads K_088_02 i det Nordlige Bælthav, og hjemviser sagen til fornyet behandling.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet^[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.^[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen kan anlægges ved domstolene.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 4. oktober 2021 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation.

Klager har anført, at der ikke er gjort tilstrækkeligt for at anvende optagningsmaterialet til nyttiggørelse på land. Det er klagers opfattelse, at der mangler dokumentation i forhold til, hvilke konkrete formål det opgravede materiale eventuelt ville kunne anvendes til, herunder hvorfor dette ikke har kunnet lade sig gøre.

Klager har desuden anført, at Miljøstyrelsen ikke har foretaget en tilstrækkelig vurdering af, hvordan de kemiske stoffer kan påvirke havmiljøet, herunder mangler der ifølge klager en opgørelse over, hvilke totalmængder af miljøfarlige stoffer klapningen vil udlede til havmiljøet. Styrelsens begrundelse om, at de miljøfarlige stoffer opblandes, ændrer ifølge klager ikke på, at der udledes stoffer, der kan skade havmiljøet.

Endvidere har klager anført, at vurderingen af de kumulative effekter er mangelfuld, idet der ikke fremgår en opgørelse over historiske klapninger foretaget på klappladsen i forhold til mængder og miljøfarlige stoffer.

Klager har derudover anført, at erhvervsfiskeriet vil blive påvirket negativt af klapningen, og at der mangler en opgørelse over, hvilke fisk og skaldyr der påvirkes af klapningen og i hvor høj grad.

2. Sagens oplysninger

2.1 Naturforhold

2.1.1 Vandområde 124 og 219

Optagningsområdet er beliggende i vandområde 124 Kolding Fjord, indre, mens klappladsen er beliggende i vandområde 219 Aarhus Bugt syd, Samsø og Nordlige Bælthav. Det fremgår af bilag 1 til miljømålsbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelsens § 3, nr. 1, at begge vandområder er målsat til god økologisk tilstand og god kemisk tilstand.[4]

På tidspunktet for meddelelse af tilladelse til klapning udgjorde vandområdeplanerne for 2015-2021 administrationsgrundlaget.[5]

Den konkrete tilstandsvurdering af vandområderne fremgår af et digitalt kortmateriale på Miljøministeriets MiljøGIS for vandområderne 2015-2021.[6] Det fremgår heraf, at den samlede økologiske tilstand i vandområde 124 var ringe, idet tilstanden for kvalitetselementerne klorofyl og ålegræs var ringe, tilstanden for kvalitetselementet bundfauna var moderat, mens kvalitetselementet miljøfarlige forurenende stoffer var ukendt. I forhold til vandområde 219 fremgår

det tilsvarende, at den samlede økologiske tilstand var ringe, idet tilstanden for kvalitetselementet ålegræs var ringe, tilstanden for kvalitetselementet klorofyl var moderat, mens kvalitetselementerne bundfauna og miljøfarlige forurenende stoffer var ukendt. Det fremgår desuden, at den kemiske tilstand for vandområde 124 og 219 var god.

Vandområdeplanerne for 2015-2021 er efterfølgende afløst og erstattet af vandområdeplanerne for 2021-2027.[7]

Den konkrete tilstandsvurdering af vandområderne fremgår af MiljøGIS for vandområdeplanerne for 2021-2027.[8] Baggrundsdata for Miljøstyrelsens vurderinger kan tillige tilgås via vandplandata.dk.

Det fremgår af MiljøGIS for vandområdeplanerne for 2021-2027, at den samlede økologiske tilstand for vandområde 124 Kolding Fjord, indre er dårlig, idet tilstanden for fytoplankton (klorofyl) er ringe, tilstanden for bunddyr (bentiske invertebrater) er moderat, mens tilstanden for ålegræs og lignende (rodfæstede bundplanter) og nationalspecifikke stoffer er ikke-god. Miljøkvalitetskravet for methylnaphtalen i sediment er overskredet.[9] Det fremgår endvidere, at den samlede økologiske tilstand for vandområde 219 Aarhus Bugt syd, Samsø og Nordlige Bælthav er ringe, idet tilstanden for ålegræs og lignende og fytoplankton er ringe, tilstanden for bunddyr er moderat, mens tilstanden for nationalt specifikke stoffer er god.

Om den kemiske tilstand for vandområderne fremgår det, at den samlede tilstand i vandområde 124 Kolding Fjord, indre er ikke-god, idet miljøkvalitetskravet for antracen og nonylphenoler i sediment er overskredet. Den samlede tilstand i vandområde 219 Aarhus Bugt syd, Samsø og Nordlige Bælthav er tillige ikke-god, idet miljøkvalitetskravet for antracen og nonylphenoler i sediment er overskredet, samt miljøkvalitetskravet for bly og cadmium i biota er overskredet.

Endvidere fremgår det af MiljøGIS for høring af genbesøg af vandområdeplaner 2021-2027,[10] at den kemiske tilstand for vandområde 124 Kolding Fjord, indre er ikke-god, hvilket ifølge Vandplandata (genbesøg af vandområdeplanerne)[11] tillige skyldes overskridelse af miljøkvalitetskravet for benz(a)pyren, TBT og nikkel i sediment, samt cadmium og TBT i biota.

Derudover fremgår det af de nye data, at den kemiske tilstand for vandområde 219 Aarhus Bugt syd, Samsø og Nordlige Bælthav er ikke-god, hvilket nu ligeledes

skyldes overskridelse af miljøkvalitetskravet for benz(a)pyren, nikkel og TBT i sediment, samt TBT i biota.

2.2 Den påklagede afgørelse

Miljøstyrelsen har den 6. september 2021 med hjemmel i havmiljølovens § 26 meddelt en 5-årig tilladelse til Kolding Havn til klapning af i alt 75.000 m³ oprensningsmateriale fra Kolding Erhvervshavn og –sejlrende på klapplads K_088_02 i Nordlige Bælthav.

Det fremgår af tilladelsen, at materialet stammer fra oprensning af nærmere angivne havnebassiner i Kolding Erhvervshavn samt sejlrenden dertil.

For så vidt angår alternativer til klapning, har Miljøstyrelsen vurderet, at materialet ikke er egnet til bypass eller nyttiggørelse på havet til andre formål, idet materialet indeholder lettere forhøjede koncentrationer af miljøfarlige stoffer. Styrelsen har spurgt ansøger til mulige nyttiggørelsesprojekter på land, hvortil ansøger har svaret, at:

”Oprensningsmaterialerne vurderes ikke at være geoteknisk egnede til nyttiggørelsesformål på grund af det lave indhold af sand og samtidig et meget højt siltindhold. Desuden har havnen og COWI ikke kendskab til projekter i nærheden, der kan anvende sediment, der har disse kvaliteter.”

Miljøstyrelsen har herefter behandlet ansøgningen om genplacering af havbundsmaterialet med henblik på en tilladelse til klapning.

Miljøstyrelsen har i forhold til sedimentet vurderet følgende i tilladelsen:

”I forbindelse med ansøgning om klapning blev der i august 2020 foretaget kemiske analyser for miljøfarlige stoffer i otte blandingsprøver fra henholdsvis havnebassinerne og fra sejlrenden. Der er desuden målt kornstørrelsesfordeling på samme blandingsprøver.

Sedimentet i havneområderne består af silt og siltet sand, mens sejlrenden

indeholder silt og grus og meget lidt sand. I tabel 2 er vist en middelværdi af resultatet af de kemiske analyser samt værdierne for nedre og øvre aktionsniveau, jf. klapvejledningen.^[fodnote] For de stoffer, hvor nedre aktionsniveau er overskredet, er der desuden vist den i forvejen forekommende koncentration i sediment fra omgivelserne med et tilsvarende organisk indhold. [...]

Tabel 2: Analyser fra Kolding Erhvervshavn og fra sejltrengen

Stof	Middelværdi for de områder der klappes fra.	Middelværdi for eksisterende baggrunds koncentration ved tilsvarende glødetab*	Nedre Aktionsniveau mg/kg TS	Øvre Aktionsniveau mg/kg TS
Tørstofindhold i % af prøve	31,1			
Glødetab (GT) i % af tørstof	3,0	3,0		
Arsen (mg/kg TS)	9		20	60
Bly (mg/kg TS)	22		40	200
Cadmium (mg/kg TS)	1,0	0,5	0,4	2,5
Krom (mg/kg TS)	22		50	270
Kobber (mg/kg TS)	39	16	20	90
Kviksølv (mg/kg TS)	0,18		0,25	1
Nikkel (mg/kg TS)	18		30	60
TBT (mg/kg TS)	0,098	0,031	0,007	0,200

Zink (mg/kg TS)	142	80	130	500
PAH (mg/kg TS)**	1		3	30
PCB (mg/kg TS)***	0,01		0,02	0,2

TS = tørstof. GT = glødetab.

* Vandområdet baggrundskoncentrationer af tungmetaller baseret på data fra statslige overvågningsprogrammer. Data er vægtet i forhold til det organiske indhold (glødetab), der blev fundet i opgravningsområdet.

** Summen af de følgende 9 PAH'er: anthracen, benz[a]anthracen, benz[g,h,i]perylene, benz[a]pyren, chrysen, flouranthen, indeno[1,2,3-cd]pyren, pyren & phenanthren.

***Summen af de følgende 7 PCB'er: 28, 52, 101, 118, 138, 153 og 180.

[...]

Ingen af de målte stoffer ligger over øvre aktionsniveau. De stoffer, hvor den vægtede middelværdi overskrider klapvejledningens nedre aktionsniveau er markeret med gult.

En sammenligning med koncentrationerne i havbundsmaterialer fra den omgivende havbund med et tilsvarende glødetab tyder på, at sedimentet har fået tilført forhøjede koncentrationer af disse stoffer fra lokale aktiviteter i eller i nærhed af havnen, eller som et resultat af den tætte skibstrafik i sejlrenden. Ved klapning på klappladsen i det Nordlige Bælthav, vil der imidlertid ske en hurtig opblanding af materialet med det sediment, der findes på stedet i forvejen, samt med det sediment, der transporteres langs bunden i vandfasen, som følge af den naturlige sedimentvandring.

På baggrund af modelberegninger foretaget i forbindelse med klapninger fra sejlrenden til Odense Fjord på samme klapplads kan det konkluderes, at den fysiske påvirkning af havbunden kun vil være af betydning på selve klappladsen og helt tæt på klappladsen."

I forhold til klapningens påvirkning på vandområdernes økologiske tilstand for miljøfarlige stoffer fremgår følgende af tilladelsen:

"Miljøfarlige stoffer"

Den økologiske tilstand i et vandområde vurderes også på baggrund af de miljøfarlige stoffer, hvor der er sat nationale miljøkvalitetskrav. Den økologiske tilstand for de miljøfarlige stoffer er i vandområdeplaner 2015-2021 angivet som "ukendt" i vandområde 124 og 219.

Der er indført nationale miljøkvalitetskrav for sediment for tungmetallerne bly og cadmium. ^[fodnote] For at opnå god økologisk tilstand må baggrundsværdien ikke overskride 163 mg/kg TS for bly. For cadmium må baggrundsniveauet ikke overstige 3,8 mg/kg TS mere end det naturlige baggrundsniveau.

Klapmaterialets indhold af bly og cadmium (tabel 2) overskrider ikke de fastsatte miljøkvalitetskrav for god tilstand i vandområdet. Miljøstyrelsen vurderer derfor, at klapmaterialernes indhold af cadmium og bly ikke vil have betydning for målet om god økologisk tilstand i vandområdet."

Miljøstyrelsen har samlet for den økologiske tilstand vurderet, at hverken optagningen eller klapningen vil ændre på vandområdets mulighed for at opfylde god økologisk tilstand.

I forhold til vandområdernes kemiske tilstand fremgår følgende:

"Den kemiske tilstand i vandområde 124 og 219, hvori klappladsen er beliggende, er i vandområdeplanerne 2015-2021 angivet som god.

Ved vandområdeplanernes vedtagelse, var der ikke fastsat EU-miljøkvalitetskrav for miljøfarlige stoffer i sedimentet men kun i vand og i biota. Efterhånden som der fastsættes sedimentkvalitetskriterier/-krav for de stoffer, der vurderes som relevante i forhold til klapmateriale, skal det løbende vurderes, om disse kriterier er overholdt for det vandområde, hvori der søges om tilladelse til at udlede det konkrete stof.

Af de EU-prioriterede stoffer, der analyseres for i klapmaterialet, er der fastsat nationale miljøkvalitetskrav i sediment for cadmium og bly, som beskrevet ovenfor i afsnit om Miljøfarlige stoffer. Miljøstyrelsen vurderer, at disse nationale miljøkvalitetskrav i sedimentet derfor er de mest relevante miljøkvalitetskrav i forhold til vurdering af den kemiske tilstand i sediment. For at opnå god kemisk tilstand må baggrundsniveauet derfor ikke overskride 163 mg/kg TS for bly. For

cadmium må baggrundsniveauet ikke overstige 3,8 mg/kg TS mere end det naturlige baggrundsniveau.

Idet klapmaterialets indhold af bly og cadmium (tabel 2) ikke overskrider de fastsatte miljøkvalitetskrav for god kemisk tilstand i vandområdet, vurderer Miljøstyrelsen, at klapningen ikke vil have betydning for målet om god kemisk tilstand i vandområdet.

Samlet vurdering i forhold til vandområdeplanerne 2015-2021

Det vurderes, at en eventuel påvirkning omkring optagningsstedet og klappladsen ikke vil medføre en forringelse af vandområdernes tilstand og ikke vil være til hinder for opfyldelsen af målet om god økologisk og god kemisk tilstand i de to berørte vandområder.”

Miljøstyrelsens samlede vurdering er herefter, at en tilladelse til at klappe materiale fra Kolding Erhvervshavn og sejlrende på den ansøgte klapplads og på de angivne vilkår vil være acceptabel i henhold til den gældende lovgivning og vejledning herom.

2.3 Miljøstyrelsens bemærkninger til klagen

Miljøstyrelsen har den 26. oktober 2021 til klagen bemærket, at ansøger har undersøgt mulighederne for nyttiggørelse i tilstrækkeligt omfang, og at undersøgelserne viser, at sedimentet er blødt og dermed ikke egnet til anvendelse i byggematerialer eller som fyld.

Miljøstyrelsen har desuden bemærket, at der ikke er krav om oplysning om totalmængder af miljøfarlige stoffer i afgørelsen, men at styrelsen derimod skal vurdere materialernes forureningsniveau i forhold til aktionsniveauerne og miljømålene i vandområderne. Endvidere har styrelsen anført, at det er tydeligt i afgørelsen, hvilket indhold af miljøfarlige stoffer materialet indeholder, og at styrelsen ikke har fundet det relevant at bede ansøger om at måle for andre stoffer, end de i klapvejledningen angivne stoffer med aktionsniveauer.

Miljøstyrelsen har den 25. oktober 2024 fremsendt yderligere bemærkninger til klagepunktet om, at det ikke fremgår tydeligt, hvilke mængder af miljøfarlige stoffer klapningen vil udlede til havmiljøet, samt klagepunktet om, at erhvervsfiskeriet i området vil blive påvirket negativt af klapningen.

Desuden har Miljøstyrelsen oplyst, at der, siden afgørelsen blev truffet i september 2021, er kommet ny viden om tilstanden for vandområde 219 samt

en opdateret vejledning til indsatsbekendtgørelsen. Om tilstanden for vandområde 219 fremgår det, at den er gået fra at være god til ikke-god, idet koncentrationen af cadmium og bly i biota samt koncentrationen af nonylphenoler og antracen i sediment overskrider miljøkvalitetskravene i de seneste tilstandsvurderinger. Yderligere har styrelsen oplyst, at miljøkvalitetskravet for antracen i sediment har ændret sig siden afgørelsestidspunktet. Det fremgår, at:

"I Miljømålsbekendtgørelsen er SKK for antracen blevet afhængig af den organiske fraktion (f_{oc}) og er således $0,096 \times f_{oc}$.^[fodnote] Ved en organisk fraktion på 0,05 (5%) vil SKK være 0,0048 mg/kg TS. Siden er der i oktober 2023 offentliggjort et nyt dansk datablad for antracen med et opdateret sedimentkvalitetskriterie på $0,480 \times f_{oc}$ mg/kg TS. For vandområde 219 er f_{oc} sat til at være 0,0301, og sedimentkvalitetskriteriet bliver dermed 0,0144 mg/kg TS. Koncentrationen i vandområdet er ifølge vandplandata 0,01475 mg/kg TS og overstiger lige netop dette sedimentkvalitetskriterie, hvorfor vandområdet også er i ikke-god kemisk tilstand med dette opdaterede sedimentkvalitetskriterie."

Miljøstyrelsen har på baggrund af ovenstående genvurderet klapmaterialets indhold af klaprelevante miljøfarlige forurenende stoffer. Det er fortsat styrelsens vurdering, at der kan meddeles tilladelse til klapning af 75.000 m³ på klapplads K_088_02, idet klapningen ikke vil medføre yderligere forringelse af tilstanden i vandområde 219 eller hindre miljømålet om god kemisk tilstand i vandområde 219.

Om Miljøstyrelsens vurdering og begrundelse for fastholdelse af afgørelsen fremgår følgende af bemærkningerne:

"I vandområde 219 er den kemiske tilstand ikke-god. På enkeltstof niveau er den kemiske tilstand estimeret for klaprelevante MFS forbindelser, og for følgende stoffer er tilstanden vurderet god i vandområde 219: arsen, bly, cadmium, kobber, kviksølv, zink, phenanthren, fluoranthen og pyren. Klapaktiviteten må derfor ikke forårsage en væsentlig koncentrationsstigning for disse stoffer^[fodnote]. Er den kemiske tilstand estimeret ikke-god, eller er den ukendt for stoffer, må påvirkningen ikke forårsage en yderligere forringelse af vandområdets tilstand. Dette gør sig gældende for stofferne chrom, nikkel, tributyltin (TBT), antracen, benz(a)antracen, chrysen, benz(a)pyren, indeno(1,2,3-cd)pyren og benz(g,h,i)perylen i vandområde 219. På baggrund af estimerede aktuelle koncentrationer for klaprelevante stoffer i vandområde 219 er

beregninger udført for, hvorledes disse stoffer i klapmaterialet giver anledning til en væsentlig koncentrationsstigning eller en yderligere forringelse. Resultatet af beregningerne viste, at sedimentspild fra nærværende klapning, for ingen klaprelevante MFS, vil medfører koncentrationsstigninger resulterende i hverken væsentlig koncentrationsstigning eller yderligere forringelse af kemisk tilstand i vandområde 219 [...].”

Miljøstyrelsen har den 23. januar 2025 fremsendt rettelser til bilag 1 i styrelsens tidligere bemærkninger til klagen af 25. oktober 2024, idet tabellerne i bilag 1 indeholder forholdet mellem den resulterende koncentration af klaprelevante stoffer i vandområdet efter klapning og den aktuelle koncentration tillagt henholdsvis 5 % og 1 % af sedimentkvalitetskravet. Tabellerne skulle retteligt indeholde den resulterende koncentration af miljøfarlige forurenende stoffer i vandområde 219 efter klapning. Styrelsen har i denne forbindelse fremsendt en opdateret tabel. Den opdaterede tabel tager endvidere hensyn til, at der i januar 2025 er offentliggjort opdaterede kravværdier for en række klaprelevante miljøfarlige forurenende stoffer. Styrelsen har bemærket, at beregningerne i tabellen viser, at klapningen ikke vil forårsage yderligere forringelse af vandområdet.

Miljøstyrelsen har anført, at styrelsen fastholder konklusionen om, at klapaktiviteten kan tillades, samt vurderingen af, at klapningen ikke vil medføre yderligere forringelse af den kemiske tilstand i vandområde 219, ligesom den ikke vil hindre opfyldelse af miljømålet om god kemisk tilstand i vandområdet for klaprelevante miljøfarlige forurenende stoffer.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, 1. pkt., i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle forholdet vedrørende den tilladte klapnings påvirkning på den

økologiske og kemiske tilstand i vandområde 124 Kolding Fjord, indre og 219 Aarhus Bugt syd, Samsø og Nordlige Bælthav (afsnit 3.2.2).

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har ikke taget stilling til sagens øvrige klagepunkter, jf. herved § 11 i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Nævnet har dog fundet anledning til at anføre en række forhold, som Miljøstyrelsen vil skulle tage i betragtning i forbindelse med en fornyet behandling af sagen, se nærmere i afsnit 3.3.

3.2 Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger

3.2.1 Indledende bemærkninger

Havmiljølovens § 25 indeholder et generelt forbud mod dumpning af stoffer eller materialer, bortset fra dumpning af optaget havbundsmateriale.

Det følger af havmiljølovens § 26, stk. 1, at miljøministeren meddeler tilladelse til og fører tilsyn med dumpning af optaget havbundsmateriale. Denne beføjelse er delegeret fra miljøministeren til Miljøstyrelsen.^[12]

I vurderingen af en ansøgning om tilladelse til dumpning af optaget havbundsmateriale skal indgå de forhold og hensyn, der er anført i havmiljølovens bilag 1, jf. lovens § 26, stk. 2. Der må kun meddeles tilladelse til dumpning af havbundsmateriale, såfremt havbundsmaterialet vurderes at indeholde uvæsentlige mængder og koncentrationer af de i bilag 2 nævnte stoffer og materialer, og såfremt disse ikke er tilført havbundsmaterialet med henblik på bortskaffelse, jf. havmiljølovens § 26, stk. 3.

Miljøstyrelsen kan i henhold til havmiljølovens § 26, stk. 4, til brug for vurderingen i stk. 2 og 3 stille krav om, at ansøgeren for egen regning lader foretage analyser af havbundsmaterialet, herunder udarbejder en miljøkonsekvensvurdering.^[13]

Tilladelse til dumpning af havbundsmateriale skal i henhold til havmiljølovens § 27, stk. 1, være tidsbegrænset og angive, hvilke stoffer eller materialer, der omfattes af tilladelsen, den samlede mængde, positionen for dumpningen og tilladelsens udløbsdato. Endvidere kan der i tilladelsen stilles vilkår om bl.a. fremgangsmåden, herunder om optagning og udlægning, tilsyns- og sikkerhedsforanstaltninger og indberetning.

Havmiljølovens bilag 1 indeholder en liste over forhold, der skal vurderes i forbindelse med behandling af en ansøgning om tilladelse til klappning, herunder

bl.a. relevante sedimentforhold på klappladsen, klapmaterialets fysiske, kemiske, biokemiske og biologiske egenskaber, klapmetode og optagningsmetode. Derudover fremgår det, at det generelt skal overvejes, om der er tilstrækkeligt videnskabeligt grundlag for en vurdering af følgerne af den ansøgte klapning.

Administrationen af klaptilladelser er nærmere reguleret i klapbekendtgørelsen, [14] der er udstedt bl.a. med hjemmel i havmiljølovens § 28.

Miljøstyrelsen skal i henhold til klapbekendtgørelsens § 7, stk. 1, foretage en vurdering af sedimentets eller oprensings- og uddybningsmaterialernes forureningsgrad. I det omfang oprensings- og uddybningsmaterialer ikke skal videreføres ved bypass eller nyttiggøres, tager Miljøstyrelsen i henhold til bekendtgørelsens § 7, stk. 4, stilling til, om der skal gives tilladelse til klapning.

Miljøstyrelsen kan i henhold til bekendtgørelsens § 10 fastsætte en række vilkår i tilladelsen til klapning, herunder om optagnings- og klapmetode, jf. § 10, stk. 2, nr. 6 og nr. 7.

3.2.2 Projektets påvirkning på vandområde 124 og 219

Det fremgår af vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i), at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge forringelse af tilstanden for alle overfladevandområder.

Vandrammedirektivets bestemmelser er bl.a. implementeret i lov om vandplanlægning.[15] Med hjemmel i denne lov er indsatsbekendtgørelsens § 8 bl.a. fastsat.[16]

Det fremgår af indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, at statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen ved administration af lovgivningen i øvrigt skal forebygge forringelse af tilstanden for overfladevand-områder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres.

Det følger af indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, at myndigheden kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand, og ikke vil kunne

hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Miljøstyrelsen har vurderet, at tilladelsen ikke vil medføre en forringelse af vandområdernes tilstand, og at tilladelsen ikke vil være til hinder for opfyldelsen af målet om god økologisk og god kemisk tilstand i de to berørte vandområder.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at miljøkvalitetskravet ifølge vandplandata for methylnaphtalen, antracen og nonylphenoler i sediment er overskredet i vandområde nr. 124, hvor optagningen ønskes foretaget, og at miljøkvalitetskravet for antracen og nonylphenoler i sediment er overskredet i vandområde 219, hvor klapningen ønskes udført. Nævnet konstaterer endvidere, at miljøkvalitetskravet for bly og cadmium i biota er overskredet i vandområde 219.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer desuden, at der i Miljøstyrelsens afgørelse ikke foreligger oplysninger om målinger af methylnaphtalen og nonylphenoler i klapmaterialet, samt at der ikke er målt specifikt på de ni PAH'er, herunder bl.a. antracen.

Miljøstyrelsen har efterfølgende den 25. oktober 2024 i bemærkninger til klagen fremsendt specifikke målinger og beregninger af bl.a. antracen. Der foreligger fortsat ikke oplysninger om målinger af methylnaphtalen og nonylphenoler i klapmaterialet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på den baggrund, at det ikke på det foreliggende grundlag kan udelukkes, at klapningen af optagningsmaterialet vil føre til en forringelse af den kemiske tilstand i vandområde 219, Århus Bugt syd, Samsø og Nordlige Bælthav, som er i laveste tilstandsklasse (ikke-god). Det kan således efter nævnets vurdering ikke udelukkes, at optagningsmaterialet indeholder nonylphenoler, der vil kunne føre til en forringelse af den kemiske tilstand i vandområde 219. Hertil bemærker nævnet, at miljøkvalitetskravet for nonylphenoler i sediment i vandområde 219 er overskredet ca. 1,7 gange, og at der er målt nonylphenoler i sediment på 0,9366 mg/kg TS i vandområde 124, hvilket er en overskridelse på mere end 12 gange i forhold til miljøkvalitetskravet i vandområde 219. Den påklagede afgørelse lider dermed af en væsentlig retlig mangel, hvorfor nævnet ophæver Miljøstyrelsens afgørelse af 6. september 2021 og hjemviser sagen til fornyet behandling.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at Miljøstyrelsen i forbindelse med den fornyede behandling af sagen skal foretage en konkret vurdering af betydningen af overskridelsen af nonylphenoler i sediment i både vandområde 124 og 219 i forhold til påvirkningen af det vandområde, hvori klapningen skal foregå, således at det sikres, at klapningen ikke er i strid med indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3. Styrelsen skal i den forbindelse tillige forholde sig til, om det kan have en betydning for den kemiske og økologiske tilstand i vandområde 219, at miljøkvalitetskravet for methylnaphtalen og nonylphenoler i sediment ifølge vandplandata er overskredet i vandområde 124, samt at nonylphenoler i sediment og bly og cadmium i biota er overskredet i vandområde 219.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker herudover, at det fremgår af de genbesøgte data på vandplandata.dk, at miljøkvalitetskravet for benz(a)pyren, TBT og nikkel i sediment, samt cadmium og TBT i biota er overskredet i vandområde 124, og at miljøkvalitetskravet for benz(a)pyren, nikkel og TBT i sediment, samt TBT i biota er overskredet i vandområde 219.

Ved den fornyede behandling af sagen skal Miljøstyrelsen derfor foretage en konkret vurdering af betydningen af de genbesøgte data for vandområderne med henblik på at sikre, at klapningen ikke kan føre til en yderligere forringelse i relation til indholdet af ovennævnte miljøfarlige forurenende stoffer i vandområde 124 og 219.

Miljøstyrelsen skal i forbindelse med den fornyede behandling af sagen sikre, at den anvendte fremgangsmåde ved de nye beregninger af en eventuel yderligere forringelse af miljøfarlige forurenende stoffer, herunder bl.a. antracen, sikrer overholdelse af indsatsbekendtgørelsen og vandrammedirektivet. Miljø- og Fødevareklagenævnet henviser i den forbindelse til nævnets afgørelse af 11. juni 2025 i sag 22/15753.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets øvrige bemærkninger

3.3.1 Muligheden for nyttiggørelse af det oprensede materiale

Det følger af klapbekendtgørelsens § 3, stk. 1, at administrationen af havmiljølovens § 26, skal ske i overensstemmelse med følgende hierarki – 1) bypass, 2) nyttiggørelse og 3) klapping.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker i den forbindelse, at det er en forudsætning for at få tilladelse til klapning, at ansøgeren dokumenterer, at materialet ikke kan nyttiggøres, eller at dette vil være uforholdsmæssigt dyrt.^[17]

Miljøstyrelsen har i bemærkninger til klagen anført, at der ikke kan ske nyttiggørelse af optagningsmaterialet grundet sedimentets beskaffenhed, idet der er tale om blødt sediment, som ikke er egnet til anvendelse i byggematerialer eller som fyld. Styrelsen har i afgørelsen baseret sin vurdering på en redegørelse fra ansøger, hvoraf følgende fremgår:

”Oprensningsmaterialerne vurderes ikke at være geoteknisk egnede til nyttiggørelsesformål på grund af det lave indhold af sand og samtidig et meget højt siltindhold. Desuden har havnen og COWI ikke kendskab til projekter i nærheden, der kan anvende sediment, der har disse kvaliteter.”

Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærker, at der i sagsmaterialet ikke fremgår nærmere oplysninger om kornstørrelsesfordelingen på blandingsprøverne eller en nærmere redegørelse for sedimentets kvaliteter.

Miljøstyrelsen skal i forbindelse med den fornyede behandling af sagen derfor sikre, at der foreligger nødvendig og tilstrækkelig dokumentation for, at oprensningsmaterialet ikke kan nyttiggøres, eller at dette vil være uforholdsmæssigt dyrt.

3.3.2 Vurdering af kumulative effekter

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at Miljøstyrelsen ikke har redegjort nærmere for styrelsens vurdering af kumulative effekter i relation til andre klappladser i vandområde 219, ud over klapplads K_088_01, eller i andre vandområder, og at det ikke fremgår af afgørelsen, at styrelsen har forholdt sig til andre kilder i forhold til de kumulative effekter, som f.eks. havbrug.

Miljøstyrelsen skal derfor i forbindelse med den fornyede behandling af sagen redegøre nærmere for styrelsens vurdering af, at de kumulative effekter af øvrige relevante aktiviteter ikke vil medføre en forringelse af tilstanden for vandområde 219, eller hindre opfyldelse af målet om god økologisk og kemisk tilstand i vandområde 219.

3.3.3 Vurdering af klapmetode og optagningsmetode

Det følger af bilag 1 til havmiljøloven, hvilke forhold der skal vurderes i forbindelse med behandling af en ansøgning om tilladelse til klapning. Af bilag 1,

pkt. B, nr. 4, fremgår det, at tilladelsen skal indeholde en vurdering af klapmetode og optagningsmetode.

Miljøstyrelsen har i den påklagede tilladelse, for så vidt angår kvalitetselementet klorofyl, anført, at klapningen ikke giver grund til at stille vilkår til optagnings- og klapmetode eller til begrænsning af klaptidspunkt i løbet af året.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at det ikke fremgår af den påklagede tilladelse, at Miljøstyrelsen har vurderet på optagnings- og klapmetoden for de øvrige kvalitetselementer, og dermed for optagnings- og klapmetodens eventuelle påvirkning af opfyldelsen af målene om god økologisk og god kemisk tilstand i vandområde 124 og 219.

Miljøstyrelsen skal derfor i forbindelse med den fornyede behandling af sagen foretage en vurdering af, om optagnings- og klappingsmetoden kan have en negativ påvirkning på den økologiske og den kemiske tilstand i vandområde 124 og 219 i forhold til de øvrige kvalitetselementer udover klorofyl.

3.4 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Miljøstyrelsens afgørelse af 6. september 2021 om tilladelse til klapping af oprensningsmateriale fra Kolding Erhvervshavn og -sejlrende på klapplads K_088_02 i det Nordlige Bælthav, og hjemviser sagen til fornyet behandling.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 147 af 19. februar 2024 om beskyttelse af havmiljøet.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet som ændret ved lov nr. 640 af 11. juni 2024.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[4] Jf. bilag 1, tabel 3.1. Miljømål for Kystvande i bekendtgørelse nr. 819 af 15. juni 2023 om miljø-mål for overfladevandområde og grundvandsforekomster.

[5] Den 27. juni 2016 offentliggjorde Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning vandområdeplaner for anden planperiode (2015-2021) med tilhørende bekendtgørelser om miljømål og indsatsprogrammer samt høringsnotater og sammenfattende redegørelser. Se herom på Styrelsen for Grøn Arealomlægning

og Vandmiljøs hjemmeside – link hertil:

<https://sgavmst.dk/vandmiljoe/vandomraadeplaner/overblik-vandomraadeplaner-2015-2021/vandomraadeplaner-2015-2021>.

[6] Link hertil: <https://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv2-bek-2019>.

[7] Den 15. juni 2023 offentliggjorde Miljøministeriet vandområdeplanerne for tredje planperiode (2021-2027). Se herom på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs hjemmeside – link hertil:

<https://sgavmst.dk/vandmiljoe/vandomraadeplaner/overblik-vandomraadeplanerne-2021-2027/vandomraadeplanerne-2021-2027>.

[8] Link hertil: <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3-2022>.

[9] Link til: Vandplandata for vandområdeplan 2021-2027, marine data:

<https://filkassen.statens-it.dk/userportal/?v=4.5.2#/shared/public/k8qWTY5KllqBypZV/2152f23e-61b1-45fd-9e6b-2d5918bcd62/Marin%20data>.

[10] Se link til MiljøGIS for høring af genbesøg af vandområdeplaner 2021-2027:

<https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3genbesoeg2024>.

[11] Se link til Vandplandata (genbesøg af vandområdeplanerne):

<https://vandplandata.dk/vp3genbesoeg2024/vandomraade>.

[12] Jf. § 15, nr. 4, i bekendtgørelse nr. 1514 af 25. juni 2021 om delegation af opgaver og beføjelser til Miljøstyrelsen.

[13] Jf. § 15, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 1514 af 25. juni 2021 om delegation af opgaver og beføjelser til Miljøstyrelsen.

[14] Bekendtgørelse nr. 516 af 23. april 2020 om bypass, nyttiggørelse og klapning af optaget havbundsmateriale.

[15] Lovbekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017 om lov om vandplanlægning.

[16] Bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammet for vandområdedistrikter.

[17] Jf. de specielle bemærkninger til råstoflovens § 20 b, stk. 4 og 5, i forslag nr. L85 til Lov om ændring af lov om råstoffer, lov om kystbeskyttelse og lov om havstrategi, som fremsat den 27. november 2014.

Lovområder:

Havmiljøloven